

van acute pancreatitis, de hemorrhagische necrotiserende, heeft een veel ernstiger beloop en gaat gepaard met een aanzienlijk percentage complicaties en mortaliteit. Het is voor deze ernstig-zieke patiënten, bij wie voor de niet geopereerde gevallen een diastasegehalte van 512 E of hoger als bewijzend voor de diagnose werd beschouwd, dat wij een dubieus-werkend middel als Trasylol niet hebben durven achterwege laten. Wat Trasylol betreft deel ik niet de baderende verwachting van collega VOGTEN, doch ik hoop dat een ferment-inactivator wordt gevonden die werkzaam blijft ook nog nadat de pancreatitis tot ontwikkeling is gekomen.

Wassenaar, 5 juni 1971

H. L. KALSBECK

MEDISCH-JURIDISCHE BESCHOUWINGEN OVER DE MOERBEI (MORULA)

Het is collega SCHUURMANS STEKHOVENS bedoeling op biologische gronden aan te tonen, dat de ontkiemende menselijke vrucht vóór de nidatie in een juridische uitzonderingspositie verkeert. Hij noemt dit juridische zelfstandigheid. Op grond daarvan meent hij te kunnen concluderen, dat de zwangerschap juridisch dan ook niet begint vóór de nidatie.

Collega SCHUURMANS STEKHOVEN heeft zeker gelijk, aan de morula op zichzelf een juridische uitzonderingspositie toe te kennen. Het feit dat deze in strikt ruimtelijk opzicht nog ongebonden is, brengt met zich mee, dat men hem kan implanteren in een moeder naar eigen keuze. Dit heeft uiteraard een andere juridische opvatting over ouderschap ten gevolge dan de strikt genetische. Collega SCHUURMANS STEKHOVEN doet enige moeite aan te tonen, dat er in de menselijke ontwikkeling een wezenlijke scheiding teweeg wordt gebracht door de nidatie. Deze bestaat misschien in juridisch opzicht in verband met de proeven van PETRUCCI, omdat alleen vóór de nidatie met de vrij bewegende onbevruichte eicel of morula gemanipuleerd kan worden. Hij is er echter niet in geslaagd aan te tonen, dat het verschil tussen een morula en een juist genideerde blastula in wezen veel essentiëler is dan tussen een niet- en een wel-bevruichte eicel. Zijn biologische opvatting van discontinuïteit en zelfstandigheid van fasen vertegenwoordigt slechts een bepaald denkmodel met een zeer statische interpretatie, waartegenover men zonder enige moeite denkmodellen kan plaatsen die van een veel continuë en dynamischer principe uitgaan. Daarin verliest de nidatie zijn theoretische scheidende betekenis, waar SCHUURMANS STEKHOVEN juist van uitging. PLATE, SCHULTE en BAHLMANN hebben hier in andere bewoordingen reeds duidelijk op gewezen.

Mijn conclusie is dat de stelling, dat de zwangerschap met de nidatie begint, niet onbetwistbaar verdedigd kan worden op biologische gronden. Afgezien daarvan is het in juridisch opzicht misschien opportuun als juridisch zwangerschapsbegin de nidatie aan te nemen om moeilijkheden op het gebied van anticonceptie en abortusproblematiek te omzeilen. Het opzettelijk verhinderen, dat de menselijke vrucht zich op natuurlijke wijze nestelt, is in biologisch opzicht toch wel een vorm van vruchtafdrijving, hoe groot de frequentie van spontane mislukking ook is.

Literatuur: SCHUURMANS STEKHOVEN, W. (1971) *Ned. T. Geneesk.* 115, 384. — SCHUURMANS STEKHOVEN, W. e.a. (1971) *Ned. T. Geneesk.* 115, 761.

Leiden, april 1971

W. S. DE LOOS

Het lumineuze idee van DE LOOS om een medisch-biologisch en een medisch-juridisch zwangerschapsbegrip te onderscheiden, zou de spraakverwarring vergroten. Hij heeft gelijk dat het juridische „denkmodel” van het medische verschilt. Het is, juist in verband met het probleem der rechtsbescherming en der strafbaarheid van bepaalde handelingen, opportuun, dat de medicus juridisch leert denken, dan dat de jurist biologisch leert denken. Juridisch is de morula-blastula, alvorens genesteld te zijn, nog geen „vrucht” en is er geen sprake van vruchtafdrijving, indien men de nesteling van die morula-blastula belet.

Knegsel, 8 juni 1971

Dr. Mr. Dr. W. SCHUURMANS STEKHOVEN

(Discussie gesloten. Red.)

BERICHTEN

BUITENLAND

Wereldberichten

Centrale voorzieningen ter bestrijding van rampen. — Een hoofdartikel in *Nature (Lond.)* van 11 juni (bl. 341) wijst op de noodzaak, een efficiënte organisatie op te zetten die onmiddellijk in actie kan komen als er zich ergens op de wereld een grote ramp voordoet. De massale vlucht van de bevolking van Bengalen heeft een cholera-epidemie doen ontstaan die niet goed kan worden bestreden omdat er niet genoeg materiaal voorhanden is. Ook natuurrampen zoals de tyfoon die aan de golf van Bengalen heeft gewoed, en de aardbevingen in Turkije en in de Andes brengen een nasleep van ziekten mee. En het is zaak, onmiddellijk hulp te bieden. Vaccin en zoutoplossing hadden niet begin juni maar begin mei naar Calcutta moeten zijn overgevlogen. Er is een organisatie nodig die vraag en aanbod regelt, een soort bankinstelling die waakt over de voorraden, zodat er voortdurend genoeg vaccin en infusievloeistof klaarligt om ten minste 100.000 mensen te helpen. Dit moet natuurlijk op internationale basis zijn beslag krijgen. Wat voor medicamenten geldt, is ook van toepassing op allerlei reddingsmiddelen zoals transportvoertuigen en helikopters. Hier ligt een taak voor de Verenigde Naties. Wat de cholera betreft, moet men echter beseffen dat vaccinatie slechts een tijdelijke maatregel vormt en geen afdoende oplossing betekent. De incidentie van cholera hangt nauw samen met de voedingstoestand van de bevolking. Goed doorvoede mensen zijn minder vatbaar. Werkelijk doeltreffend zijn dan ook de alom bekende en sinds tientallen jaren aanbevolen maatregelen ter verbetering van de gezondheid en het welzijn, maar zulke maatregelen eisen oneindig veel meer geldmiddelen dan een spoedzending vaccin, en zijn ondenkbaar zonder een gezonde economische basis, die het mogelijk maakt, de gezondheidstoestand te verbeteren, en die ook de enige basis vormt voor allerlei kostbare hygiënische voorzieningen.

België

Gezinsplanning. — Het parlement heeft een wetsontwerp aanvaard, waarbij het tot nog toe geldende verbod van informatieverstrekking betreffende contraceptie en levering van contraceptiva wordt opgeheven. Hierdoor verkrijgen de activiteiten van de consultatiebureaus voor gezinsplanning — die in vele delen van het land reeds jaren worden getolereerd — een wettelijke basis. Verboden blijven echter de commerciële reclame en de verkoop via automaten of post-orderbedrijven. (*Dtsch. Ärztebl.* 17 juni bl. 1913.)